

Nr 46.

Ankom till riksdagens kansli den 24 mars 1938 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående statsunderstöd till Vens elektrifiering.

(1:a avd.)

I årets statsverksproposition, nionde huvudtiteln, punkt 130, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde varda riksdagen förelagd, till Vens elektrifiering för budgetåret 1938/1939 beräkna ett reservationsanslag av 98,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 3 mars 1938 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 192, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att till Vens elektrifiering för budgetåret 1938/1939 under nionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 88,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet.

I en av länsstyrelsen i Malmöhus län med utlåtande den 5 november 1937 överlämnad skrift hava Vens elektrifieringskommitté och Västra Rönnebergs energiförening u. p. a. anhållit, att såsom bidrag till genomförande av planerad elektrifiering av ön Ven ett statsanslag av 98,000 kronor måtte utan återbetalningsskyldighet ställas till energiföreningens förfogande mot redovisningsplikt och under de villkor i övrigt, som kunde komma att bestämmas. Vid skriften hava fogats, utom annat, karta över erforderliga högspänningslinjer och kabel ävensom ledningskarta över Ven.

Till följd av remiss hava utlåtanden i ärendet avgivits den 22 januari 1938 av lotsstyrelsen och den 1 februari 1938 av kommerskollegium.

I en den 10 februari 1938 dagtecknad skrift har *Västra Rönnebergs energiförening u. p. a.* framlagt en i vissa hänseenden ändrad plan för ifrågavarande elektrifiering. Kostnaderna hava härvid beräknats kunna något reduceras, till följd varav föreningen ansett sig böra begränsa framställningen om statsbidrag till 90,000 kronor.

Ifrågavarande statsbidrag skulle avse kostnader för samtliga de anläggningar och anordningar, vilka erfordras för kraftöverföringen från föreningens transformatorstation vid Hilleshög till Hakens fyrplats på Ven. Kostnaderna ha beräknats sålunda:

1) erforderlig utrustning i Hilleshög	kronor	2,000
2) 20,000 volts ledning Hilleshög—kusten	»	5,500
3) transformatorbyggnad vid kusten	»	3,000
4) transformator därstädes 20,000/3,300 V., 250 KVA	»	3,800
5) instrumentering för 20,000 V.	»	750
6) » » 3,000 V.	»	1,750
7) 5,250 m. sjökabel 3 × 50 kvmm, förlagd	»	61,800
8) kopplingskiosk vid Hakens fyrplats	»	4,000
9) sjömärken, marklösen m. m.	»	2,400
10) diverse signalapparater m. m.	»	1,500
11) jordindikeringsutrustning m. m.	»	1,500

Summa kronor 88,000.

Förnyade remissutlåtanden i anledning av framställningen den 10 februari 1938 ha avgivits, den 19 februari 1938 av lotsstyrelsen och den 2 mars 1938 av kommerskollegium.

Departementschefen har i ärendet anfört följande.

»Av utredningen i ärendet torde framgå, att genomförandet av den planerade elektrifieringen av Ven skulle i olika hänseenden vara till gagn för den ekonomiska utvecklingen på ön, vilken äger en talrik befolkning och ett ej obetydligt näringsliv. Med hänsyn härtill och då det icke rimligen kan ifrågasättas, att samtliga kostnader för elektrifieringen skola kunna bäras av öborna själva vare sig i form av höjda avgifter för elektrisk energi eller på annat sätt, vill jag förorda, att staten i viss utsträckning lämnar sitt bistånd till företagets förverkligande. Såsom kommerskollegium framhållit, torde visserligen skäl kunna anföras emot det av Västra Rönnebergs energiförening u. p. a. framförda förslaget, att staten skall bestrida kostnaderna ej blott för erforderlig sjökabel utan även för övriga anläggningar och anordningar, vilka krävas för kraftöverföringen från den föreningen tillhöriga transformatorstationen vid Hilleshög till Hakens fyrplats på Ven. Emellertid vill jag med hänvisning till vad lotsstyrelsen anfört lämna mitt förord åt nämnda förslag. Det synes mig nämligen vara av största vikt, att statens mellankomst för realiserandet av ett företag av den allmännyttiga art som det här gäller göres verkligt effektiv. Det förhållandet att, såsom i ärendet upplysts, särskilda svårigheter torde möta mot överföringskabelns nedläggande i ett så strömuppfyllt farvatten som Öresund, utgör enligt min mening en speciell anledning för statsverket att i större utsträckning än eljest ekonomiskt engagera sig i företaget. Härigenom blir nämligen staten i stånd att tillse, att för kraftöverföringen erforderliga åtgärder utföras så, att största möjliga garanti vinnes för att överföringen skall bliva fullt tillfredsställande ur driftsäkerhetssynpunkt. En ytterligare omständighet, som man i detta sammanhang ej får bortse från, är att energiföreningen förklarar sig icke vara villig att medverka till elektrifieringen, för den händelse av föreningen senast framlagd plan för företaget icke skulle anses kunna godtagas. I detta hänseende vill jag uttala, att jag i likhet med kommerskollegium anser det vara av stor betydelse, att det nya elektrifieringsföretaget kommer att stödjas av ett större bärkraftigt företag sådant som nyssnämnda

förening. Vidkommande kostnaderna för de anläggningar, som enligt vad jag nyss förordat böra bestridas av statsmedel, föranleda de av föreningen senast framlagda beräkningarna rörande sagda kostnader, vilka beräkningar sluta å en summa av 88,000 kronor, ej någon erinran från min sida. Härvid har jag utgått från föreningens av lotsstyrelsen tillstyrkta förslag att spänningen för överföringskabeln skall bestämmas till 3,000 volt. På frågans nuvarande ståndpunkt anser jag det emellertid ej vare sig nödvändigt eller lämpligt att definitivt avgöra, vilken spänning, som bör användas för ifrågavarande kraftöverföring. Ett dylikt avgörande bör efter ytterligare undersökning få i sinom tid träffas av Kungl. Maj:t.

I överensstämmelse med vad jag sålunda anfört synes statens bidrag för ändamålet böra beräknas till ett belopp av 88,000 kronor. En medelsanvisning av sådan storlek kan möjligen väcka vissa betänkligheter ur statsfinansiell synpunkt. Emellertid förlora dessa avsevärt i betydelse, därest man beaktar de fördelar — bland annat i form av besparingar vid planerad elektrifiering av öns fyrrar — som en allmän elektrifiering av Ven kommer att innebära för lotsverket. Den ifrågasatta medelsanvisningen torde i sin helhet böra ske å riksstaten för budgetåret 1938/1939.

Lika med kommerskollegium anser jag, att de anläggningar, som kunna komma till stånd med anlåtande av ifrågavarande statsbidrag, böra förbehållas staten med äganderätt samt överlämnas till förvaltning av lotsstyrelsen, till vars förfogande statsanslaget även lämpligen bör ställas. Sedan anläggningarna fullbordats — vilket såsom lotsstyrelsen föreslagit torde böra ske genom Västra Rönnebergs energiförenings u. p. a. försorg — synes lotsstyrelsen böra kostnadsfritt upplåta dispositionsrätten till desamma åt nämnda förening, som därvid bör åläggas att utan kostnad för lotsverket ombesörja anläggningarnas drift och underhåll. På Kungl. Maj:t torde få ankomma att meddela de närmare bestämmelserna för anläggningarnas upplåtande till föreningen. Det bör även ankomma på Kungl. Maj:t att efter den ytterligare utredning, som må anses nödig, lämna föreskrift om i övrigt erforderliga villkor för statsbidragets tillgodonjutande. Bland villkoren synes bland annat böra inrymmas ett stadgande av innebörd, att ifrågavarande anläggningar skola utföras enligt av lotsstyrelsen och kommerskollegium godkänd plan samt att anläggningarna därefter skola ställas under statlig kontroll utövad av sistnämnda myndighet.»

Utskottet biträder Kungl. Maj:ts framställning och hemställer fördenskull,

Utskottet.

att riksdagen må till *Vens elektrifiering* för budgetåret 1938/39 under nionde huvudtiteln anvisa ett *reservationsanslag* av 88,000 kronor.

Stockholm den 24 mars 1938.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.